

Nybondas-Kangas

18.9.2024

225/04.01.00/2024

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Valiokunnan kuuleminen 20.9.2024
HE 85/2024 vp, LA 26/2023 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle paikallisen sopimisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi

KT on ollut edustettuna hallituksen esityksen kohdassa 1.2. mainitussa kolmikantaisessa työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa paikallista sopimista käsittelevässä työryhmässä.

Esityksen pääasiallisessa sisällössä todetaan, etteivät työehtosopimusten sopijapuolta ja henkilöstön edustajaa koskevat muutokset koske julkista sektoria valtiota lukuun ottamatta. Tämä on ollut kunta- ja hyvinvointialan työnantajia edustavan KT:n lähtökohta ja olemme tyytyväisiä tähän rajaukseen. Katsomme, ettei ole syytä puuttua järjestelmään joka toimii.

Paikallista sopimista kuntien ja hyvinvointialueiden sektorilla on selostettu hallituksen esityksen luvussa 2. Kunta- ja hyvinvointialan pääsopimuksen 12 §:n mukaan paikallisesti voidaan sopia poikettavaksi kulloinkin voimassa olevan valtakunnallisen virkat- tai työehtosopimuksen määräyksistä, jos siihen on olemassa paikallisista erityisolosuhteista aiheutuva perusteltu syy ja ellei valtakunnallisessa virka- tai työehtosopimuksessa ole erikseen rajoitettu paikallista sopimismahdollisuutta. Asiasta neuvotellaan ja sovitaan kirjallisesti työnantajan ja niiden pääsopijajärjestöjen tai niiden alayhdistysten kanssa, joiden jäseniä asia koskee. Jos syntyy epäselvyyttä alayhdistyksen toimivallasta käydä paikallisia sopimusneuvotteluja, siltä voidaan edellyttää pääsopijajärjestön nimenomaista valtuutusta.

Kunta- ja hyvinvointialalla mahdollisuus solmia paikallisia sopimuksia on vuosikymmeniä ollut laaja. Sopimista rajoittavat vain työ- ja virkaehtosopimusten määräykset asioista, joista ei voi sopia toisin. Toisin ei saa sopia vähintään maksettavaa pienemmästä peruspalkasta, poiketa tämän sopimuksen säännöllisen työajan keskimääräistä pituutta, vuosiloman pituutta eikä sairauspoissaolo-, raskausvapaa- ja vanhempainvapaaetuuksia koskevista määräyksistä

Alalla on kattava luottamusmiesjärjestelmä ja laajat mahdollisuuden paikalliselle sopimiselle.

Erillislakeja koskevat säädösehdotukset

Työsopimuslaki

13 luvun 7§ - Poikkeaminen työehtosopimuksella

Työsopimuslakiin ehdotetaan muutoksia, jotka koskevat mm. luottamusvaltuutetun asemaa paikalliseen sopimiseen liittyen (TSL 13:3). Nämä muutokset eivät koske kunta- ja hyvinvointialaa.

Nybondas-Kangas

18.9.2024

225/04.01.00/2024

Samoin esityksessä on ehdotus työsopimuslain 13 luvun 7 §:n muuttamisesta. Asia koskee toisin sopimisen osapuolista sovittaessa eräistä työsopimuslain määräyksistä. Muutos ei koske kunta- ja hyvinvointialaa. Tämä on todettu kyseisen määräyksen 3 momentissa. KT kannattaa valittua sanamuotoa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ko. määräysten osalta osapuolina ovat kunta- ja hyvinvointialalla edelleen valtakunnalliset neuvotteluosapuolet.

Työaikalaki

34 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

Esityksessä on ehdotus työaikalain 34 §:n muuttamisesta. Asia koskee toisin sopimisen osapuolista sovittaessa eräistä työaikalain määräyksistä. Muutos ei koske kunta- ja hyvinvointialaa. Tämä on todettu kyseisen määräyksen 7 momentissa. KT kannattaa valittua sanamuotoa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ko. määräysten osalta osapuolina ovat kunta- ja hyvinvointialalla edelleen valtakunnalliset neuvotteluosapuolet.

Vuosilomalaki

30 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

Esityksessä on ehdotus vuosilomalain 30 §:n muuttamisesta. Asia koskee toisin sopimisen osapuolista sovittaessa eräistä vuosilomalain määräyksistä. Muutos ei koske kunta- ja hyvinvointialaa. Tämä on todettu kyseisen määräyksen 3 momentissa. KT kannattaa valittua sanamuotoa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ko. määräysten osalta osapuolina ovat kunta- ja hyvinvointialalla edelleen valtakunnalliset neuvotteluosapuolet.

Työehtosopimuslaki

1 §

Työehtosopimuslakiin ehdotetut muutokset siitä, keiden henkilöstön edustajien kanssa paikallinen sopimus voidaan tehdä, eivät koske kunta- ja hyvinvointialaa.

KT kannattaa kunta- ja hyvinvointialan jättämistä ko. määräysmuutoksen ulkopuolelle ja yhtyy esitettyyn perusteluun. Henkilöstö on kattavasti edustettu alan luottamusmiesjärjestelmän puitteissa.

Lakialoite laiksi työntekijän edustajan tulkintaetuoikeudesta

Aloitteen mukaan lain tarkoitus on edistää tasapainoista neuvottelukulttuuria työpaikoilla ja osapuolten valmiutta paikalliseen sopimiseen.

Tulkintaetuoikeudella tarkoitettaisiin sitä, että laissa erikseen säädetyissä työehtoja koskeissa erimielisyystilanteissa olisi työntekijöiden edustajalla tulkintaetuoikeus ja työnantaja olisi velvollinen noudattamaan työntekijöiden edustajan ilmoittamaa tulkintaa riidanalaisesta asiasta, kunnes asia saadaan ratkaistua.

Nybondas-Kangas

18.9.2024

225/04.01.00/2024

KT katsoo, että työnantajan tulkintaetuoikeus on johdettavissa sekä työ- että työehtosopimuslainsäädännöstä yleisenä periaatteena. Erilaisia sitoumuksia tehdessä työnantajapuoli vastaa mm. siitä, että lainsäädäntöä, työehtosopimusta ja myös paikallisia sopimuksia tehdessä noudatetaan ao. sääntelyä.

Paikalliset sopimukset voivat sisältää esimerkiksi etuja, jotka vaikuttavat lisä- ja yli-työn tai vaikkapa hätätyön tekemiseen (hälytysraha, jononpurkusopimukset). Jos paikallisen määräyksen sisällöstä olisi riitaa, voisiko työntekijä olla tulematta ko. työvuo-roon? Myös itse rikkomus mm. vahingonkorvaussanktio tai esimerkiksi palkkasaata-van maksaminen tulee nimenomaan työnantajan kannettavaksi.

Lakialoitteessa on ehdotettu riidanratkaisuforumeiksi työtuomioistuinta tai/ja yleistä tuomioistuinta. KT huomauttaa, että riita-asioissa kummassakin oikeuslaitoksessa prosessin läpiviemisajat lähenevät yhtä vuotta. Tällä voi olla suuria vaikutuksia palvelutuotantoon, jos työntekijä saa paikallisen sopimuksen tulkintariitaan vedoten esimerkiksi kieltäytyä työsuorituksesta prosessin ajaksi.

KT katsoo, että paikallisella sopimuksella poiketaan valtakunnallisen työehtosopimuksen määräyksestä. Sopimusta noudatetaan määräyksen sijaan. Myös tulkintaetuoikeuden tulee vastaavasti seurata samaa logiikkaa. **Näin ollen KT vastustaa ehdotettua sääntelyä työntekijöiden tulkinta-oikeudesta.**

Ottaen lisäksi huomioon, ettei eduskunnan nyt käsittelyssä oleva laki koske kunta- ja hyvinvointialaa, KT katsoo mitä suurimmassa määrin, ettei kyseinen lakialoite voi tälläkään perusteella koskea sektoriamme.

KUNTA- JA HYVINVOINTIALUE TYÖNANTAJAT KT